

På sluttampen

VAD MINNS DU AV ÅRET SOM GÅTT?

TÄVLING!

För dig som är flitig läsare av Sjövägen är de här frågorna buslättas. Ni andra kan alltid kika i gamla nummer eller kolla i Sjövägen-arkivet i FLS.

Tre rätta lösningar får var sin seriebok: Hemsköborna, en humoristisk serie över livet i skärgården, ritad av Anders Persson i Söderhamn. I tio års tid har Anders pricksäkert fångat aktuella skärgårdshändelser i tidningen Vi skärgårdsbor, Skärgårdarnas Riksförbunds tidning. I boken finns alla seriestrip-parna samlade. Ta chansen och vinn!

Mejla din rad med svar till: sjovagen@trafikverket.se senast den 20 januari 2020. Skriv namn, vilken led du jobbar på och din adress så att vi kan skicka boken till dig om du vinner!

1. Vad kallades temat för året som handlade om hur vi ska må bättre, symbolen ser du här intill?

2. Vilken färja var det som råkade illa ut när flytdockan den var i välte?

3. På Sluttampen hade vi ett reportage från Mombasas vägfärjor. Hur många människor åker med dem varje dag?

4. Hur många gånger fick Trafikverkets generaldirektör Lena Erixon svinga champagneflaskan innan den gick i kras vid Tellus dop?

5. Vilken led är den senaste med eldrift?

Lycka till och Gott nytt år!

FÖLJ MED UNDER
Gullmarsfjordens yta

BÄTTRE KOLL MED
förbrukningsjournal

ÅRET SOM GICK
kommer du ihåg?

DRAMATIK PÅ TELLUS

Allt viktigare att träna säkerhet ombord

2020 - års almanacka är här!
Ta hem den, ge bort till vänner och leverantörer.
Beställ flera i Trafikverkets webbutik.

REDERICHEFEN
har ordetERIK FROSTE
REDERICHEFLyckade
rederidagar

Rederidagarna blev riktigt bra tycker jag. Alla medverkade på ett positivt sätt och gav med sig av sin energi. Föredragshållaren Fredric Bohm beskrev det så målande: En sur människa identifieras på 2,6 sekunder i en folksamling av 1500 människor. Så är det även på våra konferenser. En person med dålig attityd kan förstöra många andra människors upplevelse. Men jag såg inget sådant på våra rederidagar. Härligt!

Mats Petersson fortsatte att tala om vikten av att själv ta ansvar för att må bra. Kost, vardagsmotion och sömn. Även om hälsoåret snart är avslutat så betyder inte det att vi ska sluta vara lite hälsosammare. Fortsätt att påminna och uppmuntra varandra, förändring tar tid och är lite jobbigt. Men alternativen är så mycket värre.

Förutom att rederidagarna är avklarade så är även snart hela 2019 det. Som alltid lite skrämmande, att tiden går så fort menar jag. Var det inte januari alldeles nyss? Och nu är det snart dags för ett nytt år igen. Jag som arbetar målstyrt, både på jobbet och i fritiden, reflekterar lite över om jag genomfört det jag hade tänkt mig?

"Jag är verkligen stolt över att vara er rederichef"

Slutligen vill jag tacka Dig för året som gått. Så många personer i rederiet har gjort

så många bra saker. Som jag nämnde på rederidagarna, jag är verkligen stolt över att vara rederichef för detta rederi.

Hoppas att ni alla har haft och har trevliga helgdagar. Önskar er alla ett Gott nytt år!

INNEHÅLL

3 Allt från rederidagarna - folket, föreläsningarna och förändringsarbetet.

7 Bättre koll på vad som går åt - nya förbrukningsjournalen förenklar

8 Sjöloggen Jupiter undsatte finlandsfärja, Nya lönerna utbetalade med mera.

10 Samövning på Tellus - vad gör vi om det brinner i en elbil ombord?

14 Haveriet på Capella - hjältemodig insats i hårt väder

16 Tävling - vad minns du av året som gick?

15

Hanna Hagberg,
ny distriktschef för Orust.

3

"Den inre kraften måste överstiga det yttre trycket, då förändras ditt liv."

Mats Petersson, hälsocoach.

12

Möt eremitkräftan och hans vänner.

Tipsa redaktionen

Vi tar gärna emot tips, synpunkter och idéer. Skriv till oss på: sjovagen@trafikverket.se

SJÖVÄGEN ÄR TRAFIKVERKET FÄRJEREDERIETS INTERNTIDNING

"Alla kommer fram smidigt, grönt och tryggt" är Färjerederiets vision. Pålitliga, engagerade, modiga och affärsmässiga är våra värderingar. **Ansvarig utgivare:** Ingrid Jarnryd. **Redaktör:** Lena Nordlund **Medverkande i detta nummer:** Ulf Angberg, Henrietta Johansson, Sara Rausenstierna, Jonny Ödén, Ingrid Jarnryd, Annica Gustafsson, Kasper Dudzik. **Design och layout:** Form och event, Trafikverket. **Tryck:** BrandFactory. **Omslagsbild:** Tellus samövning Foto: Sara Rausenstierna. Mejla sjovagen@trafikverket.se. Sjövägen skickas till dig som är anställd i Färjerederiet. **ISSN:** 2001-4503

Armar uppåt sträck! Micca Andersson leder pausgymna mellan föreläsningsspassen.

Glada rederidagar
I FÖRÄNDRINGENS TECKEN

För många var det första gången. Och för andra är rederidagarna en kär tradition som dyker upp vartannat år. Mycket är sig likt - men varje år dyker det upp några nyheter. Tack alla för Rederidagarna 2-3 och 5-6 december 2019.

Det drar alltid igång på samma sätt. Från hela landet strömmar rederiets medarbetare till och leenden, glada skratt, hjärtliga handskakningar, ryggdunkar och kramar fyller lokalen. I år höll vi till på Radisson Blu på Arlanda.

"Jaha, var ställer man väskan? Kan man

hänga av sig här? Var är programmet? När får vi checka in? Finns det något kaffe? Har gänget från Visingsöleden kommit ännu?" Alla frågor och funderingar som surrar runt säger egentligen samma sak: "Vad spännande det här ska bli, och vad laddade vi är!"

Rederichef Erik Froste var värd för hela kalaset och han började med att hälsa alla varmt välkomna med en sammanfattning av vad som hänt sedan förra gången vi samlades för två år sedan. Vi har fått en långsiktig plan med siktet inställt på klimatneutralitet 2045. Flera linfärjeleder har elektrifierats, den senaste i raden är

Lyrleden på Orust. Vår första frigående laddhybridfärja har levererats från varv i Estland: Tellus går nu i trafik på Gullmarsleden. Bland flera andra framgångar finns också installationen av nya hjälpmaskiner på Hönöledens färjor, ett arbete som pågår. Maskinerna är marknadens modernaste och de överträffar lagkraven med råge.

Rederiet har även drabbats av påfrestningar, i synnerhet under hösten 2019. En dramatisk sjöräddningsinsats fick genomföras på Holmöleden, Adelsöleden och Hemsöleden hade incidenter och trycket har också varit stort på leder där underhåll och ombyggnationer har pågått till

VI I REDERIET

Årets tema: Utveckling och förändring i Färjerederiet, leddes av rederichef Erik Froste.

Pia Berglund behöver oss alla som ambassadörer för sjöfarten.

Jeanette Melin, Jonas Jönsson, Håkan Pernes och Josef Berntsson grupperbetar.

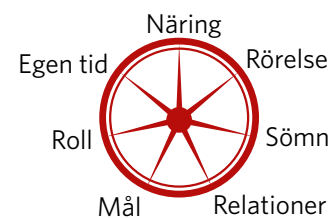
Många möten och samtal. Erik Froste och Fredrik Skeppstedt kollar foton.

Kjell Modig och Kjell Hermansson funderar kring budskapet från scenen, Emil Wärme lyssnar.

Belönade för goda resultat i hälsoutmaningen 2019. Torbjörn Hedman och Mikael Ingemansson.

Färjerederiets hälsocoach Mats Peterssons modell "hjulet" hittade han på när han under en period ägnade sig intensivt åt cykling. Varje eker representerar en viktig förmåga som vi behöver för att få våra liv att fungera optimalt. "Du kan klara dig om en eker går åt pipan – men inte om tre ekrar är obrukbara" sa Mats.

Attityden avgör. Den minst dåliga styrningen av en organisation är värderingsstyrning eller motivationsstyrning. Fredrik Bohm föreläste.

Att tillbringa tid i naturen ger kraft och energi till jobbet! Roger Eriksson, Kenneth Feldt, Alexander Stjernberg och Kent Hjelm utbyter erfarenheter.

Fredrik Skeppstedt och Torbjörn Hedman har kul under ett pauspass.

→ exempel Kornhallsleden och Svanesundsleden. Några dödsfall har också inträffat och vi lyser frid över våra arbetskamraters minne.

2019 års rederitema har gått i hälsans tecken. I våras antog många hälsoutmaningen, där vi samlade poäng genom att röra på oss och att börja med goda vanor för vad vi stoppar i oss. En påminnelse om allt vad det innebar fick vi då vår hälsocoach, näringsfysiolog Mats Petersson tog över scenen, för att prata om hur viktigt det är att vi tillåter oss själva att vara starka och må bra.

–Du ska orka med att ha en rik fritid, och du ska ha mycket ork kvar när du går i pension! sa Mats.

–Du kan börja här och nu. Det är aldrig för sent. På åtta veckor kan du vända på allt. Tre-fyra gånger i veckan med 30 minuters promenad, några styrketräningsövningar regelbundet – håll i det upplägget i och du kommer att märka stor skillnad på ork och kraft och humör. Se upp för kaffet! Det stressar kroppen, om du dricker för mycket.

PH-nivån i kroppen påverkas om du är sur, ledsen och bitter. Trots en jobbig bakgrund, så måste du inte upprepa gamla

trista mönster i ditt liv menade Mats Petersson och tog sig själv som exempel. I hans barndom förekom det missbruk och våld. Men det finns ett annat förhållningssätt, det går att tänka positivt och välja att ha kul och vara positiv istället.

Rörelse, hälsosam kost med mycket grönsaker och huvudintaget av föda på morgon/dag, inte på kvällen, det är bra knep. Att undvika socker, nikotin och vara måttlig med alkohol, det hjälper också till. Men lika viktigt är också att vi umgås med varandra på ett tillåtande sätt, att vi uppmuntrar varandra. Det frigör hormo-

net dopamin som gynnar oss. Den inre kraften måste överstiga det yttre trycket, då förbättrar du ditt liv.

Mats inspirationsföreläsning avslutades med prisutdelning efter vårens hälsoutmaning. Kornhallsledens personal, Joakim Cordaly från Hönöleden, Lena Edholm och Mikael Ingemansson rederikontoret och Torbjörn Hedman Distrikt Mellansverige hyllades för fina insatser.

Eftermiddagen fortsatte med grupparbete där vi övade på att lyfta fram varandras tankar och tips. Kolla filminslagen på FLS. Sedan intogs scenen av psykologen

Fredrik Bohm som i raskt tempo pratade om vad som fordras för att åstadkomma förändring. Många av Fredriks exempel kom från idrottens värld. Vem hade trott att Vitryssland skulle slå hockeynationen Sverige? Eller att

Island skulle köra över England i fotbolls-EM? Skillnaden hängde till viss del ihop med "nöffandet". Attityden. Att ge sig sjutton på att göra sitt bästa. Ingen annan kan vilja åt dig, det måste du göra själv. Kvällen tillbringades med festligheter, smaskigt julbord, underhållning av Kri-

stoffer Appelqvist och trubaduren Clas Lundqvist.

Dag 2 rivstartade med rederiets Teknik- och miljöavdelning. Det är helt uppenbart att mycket av det som idag finns högst på agendan i Färjerederiet, är frågor som ägs och drivs av våra rederiingenjörer, i, som de alltid är noga med att påpeka, samarbete med oss övriga.

Avdelningschef Fredrik Almlöv inledde med att peka på att varje teknikförändring samtidigt kommer med nya följdkrav för att få genomslag. Elektrifiering fordrar smidig och säker överföring av elek-

Samtal på scen, med tema från klimatutmaningen. Liza Eriksson, JonnyÖdeén, Ellen Norrgård, Åsa Nordström, Erik Froste och moderator Anders Nordqvist.

→ tricitet. Ecoshipping fordrar energimätning. Smarta fartyg fordrar IT-säkerhet. Han informerade om laddtestanläggning som byggs nu i vinter på Ljusteröleden.

Miljösamordnare Peter Peterberg talade om de nya generatorerna på Hönöleden och hur det går till när emissionerna reduceras. Han fortsatte sedan berätta om energimätningssystemet och hur det ska införas på våra frigående färjleder. Slutligen redovisade Fredrik Skeppstedt om framdrivningen på Tellus och om batterisäkerhet. Myten om att effekten av hybriddriften inte tas tillvara avlivades genom att han visade när energipåslaget från batterierna tas tillvara så effektivt som möjligt. Fredrik berättade också om de kvalificerade krav som ställs på de kommande nybyggena, när det gäller nya komponenter och en integrerad plattform för drift.

Ett fullmatat program mötte oss på rederidagarna.

Säkerhet var nästa punkt på programmet och vi fick veta att Sverige idag inte befinner sig i fred, utan snarare i en gråzon mellan fred och krig. Det betyder att kraven på medvetenhet och behovet av övning har ökat. Under hela 2020 övar totalförsvaret och det kommer även att påverka rederiet. Presentationen gjordes av Anders Nordqvist, Mikael Ingemansson, Claes Tyrén och Jacob Svensson, som för närvarande arbetar med samordning inom Trafikverkets VO Planering.

Energiska Pia Berglund, Trafikverkets nationella samordnare inrikes sjöfart och närsjöfart, pekade på hur viktig sjöfarten är i sig, för att åstadkomma en minskning av utsläppen för transportsektorn.

– Regeringen har ögonen på Färjerederiet och det har sjöfartsbranschen också. Ni betraktas som föregångare och det finns ett brett intresse för de beslut ni fattar och de lösningar ni väljer med syfte att uppnå klimatneutralitet. Ni och jag tillsammans behöver hjälpas åt för att vara sjöfartens ambassadörer och berätta mer om detta, menade Pia Berglund.

Rederidagarna avslutades med en nyhet för i år – samtal på scen – där ett antal representanter från verksamhet och ledning samtalande kring frågeställningar med anknytning till klimat- och miljöutmaningen. Här berördes klimat- och miljöutmaningen ur olika perspektiv. Dels ur det större perspektivet, utifrån den globa-

la överenskommelsen om medverkan till att förhindra ökande medeltemperaturer. Dels ur ett organisationsperspektiv där vi resonerade kring hur FN:s klimatmål kan hjälpa Färjerederiet att nå våra. Och slutligen, det individuella perspektivet där vi diskuterade hur vi som enskilda individer kan ta ansvar.

Tack alla som var med och som bidrog till positiva och intressanta dagar tillsammans. ♪

TEXT: INGRID JARNRYD
FOTO: KASPER DUDZIK

Filmer | På Rederidagarna

Under rederidagarna visades flera korta filmsnuttar som kan vara intressanta att gå tillbaka till. De finns alla på YouTube.

Sök på:

- Totalförsvarsövning 2020
- Nature Is Speaking, Julia Roberts
- Berätta för alla - Carolina Klüfts kamp för de globala målen
- Färjerederiet - på kurs mot klimatneutrala vägfärjor 2045
- Grupparbete rederidagarna 2-3 december 2019
- Grupparbete rederidagarna 5-6 december 2019

Nytt projekt Kunddialog 2021 Effektiv och modern kontakt med kunderna

Nu startar Kunddialog 2021, som ska jobba med förbättringar av Färjerederiets trafikinformation. Vissa delar styrs av rederiet. Andra delar styrs av Trafikverket – eller av upphandlade konsulter. Målet är att göra det smidigt att skaffa sig info om färjeresan. Kostnaden, framförallt för SMS-tjänsten, ska också ses över.

Det här är de prioriterade delarna i Projekt Kunddialog 2021:

Kallesturer. Vi gör en enhetlig ordning för kallesturer. Det är kostsamt att hålla igång flera olika system samtidigt. Det är förvirrande. Varför ser rutinerna olika ut på närliggande färjleder?

Om någon har kallat på färjan ska nästa person som ringer få ett automatiskt besked, att färjan redan är kallad. Det ska synas på den digitala skylten i färjeläget. På så sätt blir det enklare för resenären och färre störningsmoment för dig som jobbar ombord.

Röststyrt talsvar. Vissa ifrågasätter tjänsten, men faktum är att vi har 3 000–4 000 påringningar per månad. Vi undersöker nu om talsvaret kan bli smartare, till exempel genom att känna av vilken färjeled som är närmast och föreslå den, till den som ringer. Vi ser i dagsläget ingen anledning att upphöra med röststyrt talsvar.

SMS-tjänsten avvecklas över tiden. SMS-tjänsten är uppskattad men onödigt dyr. Vi har idag 15 329 prenumeranter – och då fick alla ändå anmäla sig på nytt i samband med att GDPR-lagen infördes 2018. Förslaget är att istället ta fram en mobiltelefonapplikation centralt, där det finns möjlighet att sända pushnotiser med akut trafikinformation. Det kan göras utan trafik kostnader och skulle innebära en besparing för rederiet på många sköna tusenlappar per månad.

Hur blir det med de tryckta tidtabellerna och informationen i de röda, fasta skyltskåpen? Kommer de att avvecklas nu när de allra flesta söker information i mobiltelefonen?

Fortfarande har vi kravet från beställaren att erbjuda tryckta tidtabeller och vi har en efterfrågan på dessa, även om den har sjunkit. Under första delen av 2020 ska rederiets tryckta trafikinfo anpassas till den nya grafiska profilen. Alla färjleder ska alltså ha nya tidtabeller och affischer till skyltskåpen. Det är inte omöjligt att det är den sista gången vi trycker upp dessa ...

Projekt Kunddialog 2021 drivs av IT-funktionen med stöd av Operativa och Kommunikation. Samma styrgrupp som för FLS. Man kommer dessutom att kalla en referensgrupp för att testa uppläggningen. ♪

INGRID JARNRYD

PÅ FÄRJELEDEN

Bättre koll med förbrukningsjournalen

Nu när det endast återstår mindre justeringar och uppdateringar av det nya avvikelssystemet har turen kommit till den nya förbrukningsjournalen. Vi har en längre tid haft ett krav att föra en oljedagbok, i alla fall på färjor som är 400 brutto och större samtidigt som vår tillsynsmyndighet missat att denna saknats. I och med att vi blev med egenkontroll 2018 ska vi själva ta ansvar för att uppfylla de regler vi berörs av vilket är det främsta motivet för detta arbete. Vi väljer dock att kalla den för förbrukningsjournal eftersom vi passar på att baka in även svart- och grävatten, elförbrukning och glykol i system.

Ambitionen är också att förenkla bearbetningen av all information som vi samlar på oss och som är värdefull för förbrukningsstatistik, fakturaavstämningar och upphandlingsunderlag. Efter utvecklingsarbetet med avvikelssystemet har vi hit-

tat en mycket lyckosam projektform och har mycket gott stöd från till exempel Trafikverkets Informations- och kommunikationsteknik, ITK, som gladeligen hjälper oss med att utveckla dessa applikationer i den riktning vi önskar. När en prototyp tagits fram kommer den att testköras av ett antal medarbetare i verksamheten innan slutversionen lanseras någon gång under första halvåret 2020.

Slutligen är ändå användarvänligheten det viktigaste kriteriet. Datorer har under lång tid kunnat räkna och sammanställa information för att underlätta vårt arbete och det är på tiden att vi börjar dra nytta av detta. ♪

TEXT: MARGUS PÖLDMA
FOTO: KASPER DUDZIK

Den nya förbrukningsjournalen ska hjälpa oss hålla koll på olja, svart- och grävatten, elförbrukning och glykol.

Nya lönerna är klara

● **Efter förhandlingar** med Saco-S, Seko samt ST/OFR avseende Rals 2019 har lönerna reviderats. Den nya lönen utbetalas i december. Då kommer även den retroaktiva ersättningen från 1 oktober och framåt. Detta gäller även för oorganiserade medarbetare vars löner också har reviderats.

För medarbetare som ingått i kollektiv förhandling är återkopplings-samtalet ett tillfälle då chefen går igenom bakgrunden till den nya lönen med utgångspunkt från prestationsbedömningen och andra faktorer som påverkar lönen, exempelvis medarbetarens lön i jämförelse med befattningens lönenivå i Färjerederiet. Lönen sätts utifrån överenskomna ramar, riktlinjer och policys.

Under januari 2020 genomför Trafikverket en uppföljning av Rals 2019 genom en enkätundersökning som skickas ut till alla berörda medarbetare. ⚡

Åsa Nordström, HR-chef

NYA HYBRIDFÄRJOR BESTÄLLS I FINLAND

● Närings- trafik- och miljöcentralen som är detsamma som Finlands beställare av vägfärjetrafik, beställer nu nya hybridfärjor.

De förväntas sättas i trafik 2023. På sträckan Pargas-Nagu kommer en ny hybridfärja och på sträckan Nagu-Korpo kommer en hybridlinfärja.

Nybyggena bidrar både till ökad kapacitet på lederna - och minskar koldioxidutsläppen. ⚡

ANDERS WERNER BLIR SKÄRGÅRDSREDARNAS NYA VD

● Anders Werner tillträder som ny vd för Skärgårdsredarna den 1 februari 2020. Han var tidigare 16 år som rederichef för Färjerederiet och 5 år som operativ chef i Gotlandstrafiken. ⚡

Anders Werner, Färjerederiets förra rederichef blir ny vd för Skärgårdsredarna.

Jupiter undsatte finlandsfärja

● **Ett akut sjukdomsfall** ombord på en finlandsfärja ledde till att vägfärjan Jupiter på Ljusteröleden fick hjälpa till att få den nödställda till vård. Vanligtvis används helikopter men på grund av väderförhållandena hade helikoptern svårt att ta sig till sjukhus. Då ryckte Ljusteröfärjan in för att snabbt föra personen till sjukhus.

Händelsen uppmärksammades brett i media. Befälhavaren Rolf Franzén berättade om händelsen i SVT till exempel. Du kan se filmklippet i FLS under nyheter 22 november 2019. ⚡

Ljusteröledens vägfärja Jupiter undsatte en sjuk passagerare på en Finlandsbåt. FOTO: KASPER DUDZIK

800

fler sjömän behövs inom fem år. Detta enligt Transportföretagens nya rapport som bygger på enkätsvar från Sarfs medlemmar.

NY RESEBYRÅLEVERANTÖR

● Från den 9 december har Trafikverket upphandlat en ny leverantör av resebyråtjänster, BCD Travel.

Alla anställda i verket har en registrerad reseprofil hos den nya resebyrån. Du behöver inte göra någon ny anmälan.

Läs mer om BCD Travel på Trafikverkets intranät. Där hittar du även kontaktuppgifter. ⚡

Dags att beställa en ny tjänstesa? Trafikverket har en ny reseleverantör men utbudet av tjänster är ungefär desamma.

VÄGGALMANACKAN 2020 HAR TEMAT VISION 45

● För första gången har vår almanacka ett tema: det kommande årets bilder vill framhålla vilka åtgärder Färjerederiet gör för att bidra till ett klimatneutralt transportsystem. Sprid den gärna till vänner, bekanta och intressenter! Behöver du fler? Beställ från Trafikverkets webbutik: trafikverket.ineko.se/se/affischer-4

Rederialmanackan 2020 har nu skickats ut till alla färjeleder. FOTO: TRULS PERSSON

PRENUMERERA PÅ AVVIKELSER I FRAS

● Från den 4 december har flera uppgraderingar införts i Färjerederiets rapporteringssystem, FRAS.

Den viktigaste nyheten blir möjligheten att kunna välja avvikelser som man vill få avisering mejl om. Med andra ord kan du "prenumerera" på de avvikelser du önskar och få aviseringar i din e-post.

Du ställer in vad du vill ha avisering på under fliken "mina inställningar". ⚡

Stena Line har testat AI-assistans till sjöss och tekniken minskar bränsleförbrukning. Nu införs detta på fler av rederiets fartyg. FOTO: STENA LINE

AI till sjöss -minskar bränsleförbrukning

● **Förra året provade** Stena Line för första gången AI-assistans till sjöss - det har visat sig vara en framgång och nu införs tekniken på fler av rederiets fartyg. Under 2018 startade Stena Line ett pilotprojekt på färjan Stena Scandinavica för att

undersöka om artificiell intelligens (AI) kan assistera färjerederiets kaptener i att köra mer bränsleeffektivt. Resultaten visar en minskad bränsleförbrukning på mellan 2-3 procent per resa och nu installeras AI-assistenten på fler fartyg. ⚡

Bo Wikström har monterat en ny hastighetsskylt på Saturnus.

LÄGRE TEMPO PÅ DÄCK

● Att fordon på däck håller låg hastighet vid på- och avkörning är viktigt för säkerheten och arbetsmiljön. Färjerederiet har därför beställt hastighetsskyltar (20 km/h) att monteras på färjorna på Hönöleden, Björköleden, Svanesundsleden, Gullmarsleden, Ljusteröleden, Oxdjupsleden och Vaxholmsleden. Det är en åtgärd som testas för att få ner hastigheterna. Beslutet om skyltar togs efter att ärendet hade tagits upp i rederiets centrala samverkansforum, Cesam. ⚡

DAGS ATT REKRYTERA TILL SOMMAREN

● Nu är det snart dags att sätta igång med rekryteringen inför sommaren 2020. Färjerederiet arbetade efter en ny process inför sommaren 2019, för effektiv rekrytering. Nu är den utvärderad och förbättrad inför nästa sommarrekrytering. Redan i slutet av december lägger vi ut annonser, både i sociala medier och i tidningar. Ansökningstiden löper till och med 14 februari och efter det är det fullspäckat schema med urval, intervjudagar och samverkan. ⚡

FOTO: KASPER DUDZIK

"6 banbrytande exempel på framtidens fartyg

Från nygamla lösningar som fraktfartyg med segel till den allra senaste spjutspetstekniken inom artificiell intelligens - utvecklingen i fartygsbranschen går svindlande fort. Här är listan med... " *expressen.se, 2019-11-29*

"Ljusteröfärjan ryckte ut när helikoptern inte kunde flyga

På torsdagsmorgonen hjälpte Ljusteröfärjan Jupiter till med evakuering av en patient vid ett sjukdomsfall ombord på färjan M/S Gabriella." *skargarden.se 2019-11-29*

"Isväg stängs av i ett dygn

Isvägen mellan Avan och Sunderbyn stängs av från fredag eftermiddag." *kuriren.nu, 2019-12-06*

"Stor räddningsövning i farleden med 75 deltagare

Åtta gymnasieelever och deras lärare var på Bohus-Malmön för att genomföra fältstudier. Vid återfärden med färjan händer något. Färjan har stannat och står stilla" *lysekilsposten.se, 2019-12-04*

"Så länge kan Neptunus bli borta från Gullmarsleden

Det kommer att dröja innan vägfärjan Neptunus är tillbaka i trafik över Gullmarsleden." *lysekilsposten.se 2019-11-28*

"Klass 1-varning från Bottenviken ner till Norra Östersjön - Färjetrafik inställd

Kuling och risk för nedisning i Norra Kvarken och Bottenviken. Holmöleden är inställd tills vidare på grund av det hårda vädret." *svt.se, 2019-11-10*

"Fordon blockerar väg för biltrafik till Hemsöfärjan

Vid färjeläget till Hemsöfärjan på fastlandet blockerar ett fordon vägen." *allehanda.se 2019-11-28*

"Nära att krocka med färja - hade 1,98 promille

En besättningsman på färjan Älvira, som går mellan Lindholmen på Hisingen och Stenpiren i Göteborg, reagerade när den lilla plastsegelbåten var på väg rakt mot passagerarfärjan." *livetombord.se 2019-11-27*

Samövning brand ombord -elbil och elfärja

11 november hade Gullmarsleden en samövning och workshop med temat "Brand ombord - med speciellt fokus på elbil och elfärja".

TEXT: HENRIETTA JOHANSSON, DISTRIKTSCHEF NORRA BOHUSLÅN FOTO: SARA RAUSENSTIERNA, MATROS/MOTORMAN GULLMARSLEDEN

På workshopen deltog förutom representanter från leden (distriktschef, distriktstekniker, maskinansvariga och befälhavare) även styrkeledare och brandmän från räddningstjänst, kustbevakningen, brandmän från Preemraff, lots och båtmän från Sjöfartsverket samt Sjöfartsverkets SAR-samordnare.

Mycket information utbyttes och diskussioner om hur respektive part jobbar både förebyggande och vid en skarp situation. Därefter kördes en övning med besättningarna på Gullmarsleden, räddningstjänsten och lotsbåt ombord på Tellus, scenariot var "brand i maskin".

IDENTIFIERA EN ELBIL

Hur ser man då om en bil är elbil, gasbil?

Ett tips, som JRCC/SOS gav, är att försöka se vilket bilnummer det är och meddela detta till SOS för då kan de se om det är en elbil, gasbil eller annat. Det är information som kan vara avgörande för räddningstjänst, ambulans med flera.

Denna övning följdes upp med övning på distriktens ena linled Bohus-Malmön då Sjöfartsverket lade sin ena RSS-övning där, tema "elbilsbrand och skadad befälhavare".

Nästa år kommer det bli en del 2 av workshopen, fortsatta övningar, samt studiebesök på norska elhybridfärjan Color hybrid.

BRAND I ELBIL OMBORD

Den viktigaste generella slutsats vi på färjorna kan ha med oss när det gäller brand i elbil är att

1. Ta färjan fortast möjligt till kaj
2. Informera resenärer via PA-systemet att de ska hålla sig så långt som möjligt ifrån röken (jättegiftig och frätande)
3. Om möjlighet finns sätta igång vatten (dimläge) med riktning på röken, inte på bilen för det kan tvinga röken att ändra riktning istället för syftet att få ner röken.

Vi som jobbar på färjan kan inte släcka en elbilsbrand utan vårt jobb är att ta resenärerna i säkerhet och möjliggöra för räddningstjänsten att göra sitt jobb på bästa möjliga sätt.

Under ytan på Gullmarsfjorden

Hummer förekommer rikligt i Gullmarsfjorden. Dagtid sitter de ofta i klippskrevor men kan på nattyck ses frigående på mjukbottarna.

Ulf Angberg, en kollega på Trafikverket, har tagit fina bilder under vattnet från Gullmarsfjorden och Sjövägen bad honom berätta mer om vem han är och om hans dykäventyr.

- Jag är bosatt utanför Lund i Skåne men veckopendlar till Göteborg där jag kommunicationsansvarig för Västlänken. Han har dykt i snart 20 år och har alltid varit intresserad av vad som finns under vattenytan, vilket fick honom att ta sitt första certifikat och det har sedan dess blivit fler.

- Jag dyker året runt även om det såklart blir något mindre dykning under vintern i Sverige.

Det blir ganska mycket utrustning framförallt när man dyker i kalla vatten. Vanligtvis dyker jag torrdräkt där jag kan anpassa mängden kläder under dräkten efter vilka temperaturer det är ute. Den enda del av kroppen som kommer i kontakt med vattnet då är huvud och ansikte. Visst kan det bli lite bistert när det närmar sig nollan i vattnet men det funkar.

Ulf har dykt på många platser i världen allt från insjöar i Sverige till Sydostasien och indiska oceanen.

- Östersjön är också en väldigt spännande plats, kanske inte första hand för djurlivet utan för de otroligt välbevarade vrak som finns där. Gullmarsfjorden är lite speciell. Det är den enda riktiga fjord vi har i Sverige, en så kallad tröskelfjord.

En tröskelfjord kännetecknas av att den är grund i inloppet och blir djupare längre in. Vid tröskeln är Gullmarsfjorden cirka 20 meter djup och inne i fjorden blir den cirka 120 meter djup. I fjorden finns många speciella undervattensmiljöer. Allt från ler- och sandbotten till bergväggar med överhäng som störtar ner till stora djup, alla med olika typer av flora och fauna.

- En art som är ganska ovanlig att se men som förekommer frekvent i Gullmarsfjorden är exempelvis åttaarmad bläckfisk. Jag har tappat räkningen kring hur många dyk jag gjort i Gullmarsfjorden men det rör sig om flera hundra.

Tycker du att du upplever någon skillnad i vad du ser idag jämfört med när du dök första gången i fjorden?

- Inte någon större skillnad men två arter som tillkommit och som man tydligt märker att det blivit fler av är japanska jätteostron och amerikanska kammaneter. Både dessa är invasiva arter som normalt inte ska finnas i våra vatten men nu förekommer frekvent.

Vilket är ditt drömdykmål?

- Det finns väl två resmål som jag sneg-

lar på just nu. British Columbia för mer kallvattendykning och en plats som heter Truuk Lagoon som ligger mitt i stilla havet. Den mesta fantastiska plats jag hittills dykt på skulle jag nog säga är Lembeh Strait som ligger på norra Sulawesi i Indonesien. Det tillhör bland de mest artrika vattnen i världen och där finns undervattensvarer som man inte trodde existerade, säger Ulf.

- Vissa håller på med mindfulness för avkoppling. För mig har dykningen den effekten. Lugnet och stillheten i kombination med att det är en aktivitet som man verkligen måste befinna sig här och nu i är nog det jag uppskattar mest.

Ulf har också dykt nära färjeläget i Skår.

- Det finns en känd dykplats vid Skår, för både fridykning och apparatdykning, som ligger intill färjeläget och där har jag dykt mycket. På den dykplatsen finns både lerbotten och bergväggar. Tycker den platsen är speciellt bra för nattykning då det dyker en massa spännande arter på mjukbottarna.

FOTO: ULF ANGBERG

Eremitkräftan har inget eget skal utan använder andras.

Sjörosen är ett ensamlevande koralldjur som förekommer på hårbottarna i Gullmarsfjorden.

Sjöborren är ett koralldjur som finns på hårbottarna i Gullmarsfjorden.

Krabbtaska som är en av våra vanligaste matkrabbor finns i stora mängder i hela Gullmarsfjorden.

Sjöros

Simkrabban simmar mycket snabbt då bakbenen är formade som paddlar.

Cylinderrosen visar bara fångstarmarna på ytan och munnen i mitten. Resten är dolt i sanden.

Havsnejlikan eller sjönejlkan är ett koralldjur som kan bli upp till 30 cm.

Tejstefisken kan andas luft. Den gömmer sig bland sjögräs och stenar ovanför vattenytan.

Den röda sjögurkan lever på mjukbottarna i Gullmarsfjorden. Den är bra på att ta hand om överflödiga näringsämnen.

Hjältar i hårt väder

FOTO: KASPER DUDZIK

När Capella fick motorhaveri lördagen den 9 november blåste det 20 meter i sekunden och var åtta grader kallt. Besättningen, befälhavare Inger Persson och matrosen Clas-Göran Karlsson, gjorde en hjältemodig insats i det hårda vädret. De såg till att de fyra passagerarna ombord blev evakuerade av helikopter och tog sedan färjan i hamn med hjälp av kustbevakningen som bogserade.

– Jag for iväg i den hårda blåsten på det istäckta däck och slog i en av mesarna med rygg och huvud. Men i den situationen får man ett adrenalinpåslag och jag fortsatte bara. Efteråt blev jag undersökt och som tur är det inga bestående skador, berättar Clas-Göran.

– Det var en allvarlig situation ombord, ankaret draggade något och det rullade så mycket så det var svårt för ytbärgarna att komma ombord. Men befälhavaren höll sig lugn under hela strapatsen. Inger gjorde ett fantastiskt jobb, säger han.

Det var en obehaglig situation för passagerarna som skulle hissas upp i en helikopter som hade svårt att komma till och en dam ville vänta och åka i lotsbåten i stället.

– Det hade aldrig gått att få över dem i

lotsbåten. Den skulle inte kunna komma nära men helikopterpiloterna var skickliga och lyckades bärga alla fyra. Helikoptern var också första enhet på plats, och vid Capella efter bara ca 30 minuter efter larmet.

Inger och Clas-Göran stannade kvar på färjan när passagerarna hämtats och var med under bogseringen som tog sex timmar i det hårda vädret. Ankaret gick inte att få upp när bogseringen skulle börja, så de blev tvungna att kapa ankarkättingen. Clas-Göran var både kall och blöt efter jobbet ute på däck, men Inger som varit på bryggan klarade sig undan den biten. Under bogseringen löste de av varandra vid rodret med täta intervaller för att orka.

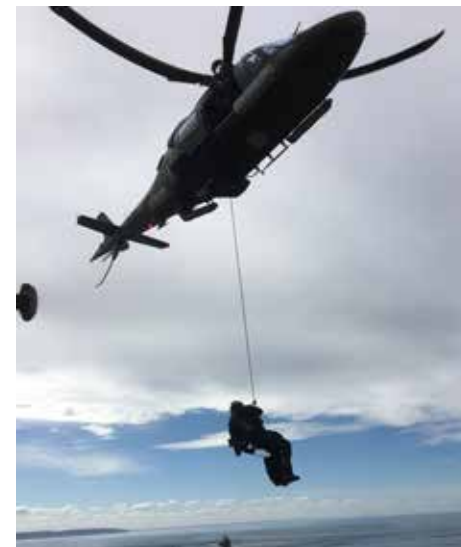
Inger säger att det var skönt att ha en gubbe som Clas-Göran med på en sådan här resa.

– Den erfarenhet vi båda har gjorde att vi fungerade väldigt bra ihop.

– Men allt slutade väl. Ingen blev allvarligt skadad och vi hade debriefing när vi kom till vaktstugan. Jag gick ut på fritt hav kort efteråt och hämtade hem en färja från Oscarshamn, berättar Clas-Göran.

Inger stannade kvar på leden till torsdagen och jobbade klart sitt pass.

Distriktschefen Björn Persson ordnade även ett debriefingmöte för passagerarna. De träffades tillsammans med en besättningsman och en person från krisstödet. Alla fick tillfälle att berätta om vad de upplevt. ↓

Fotot är en arkivbild. FOTO: HANS ERIK WETTERLIND

John Edlund Till minne

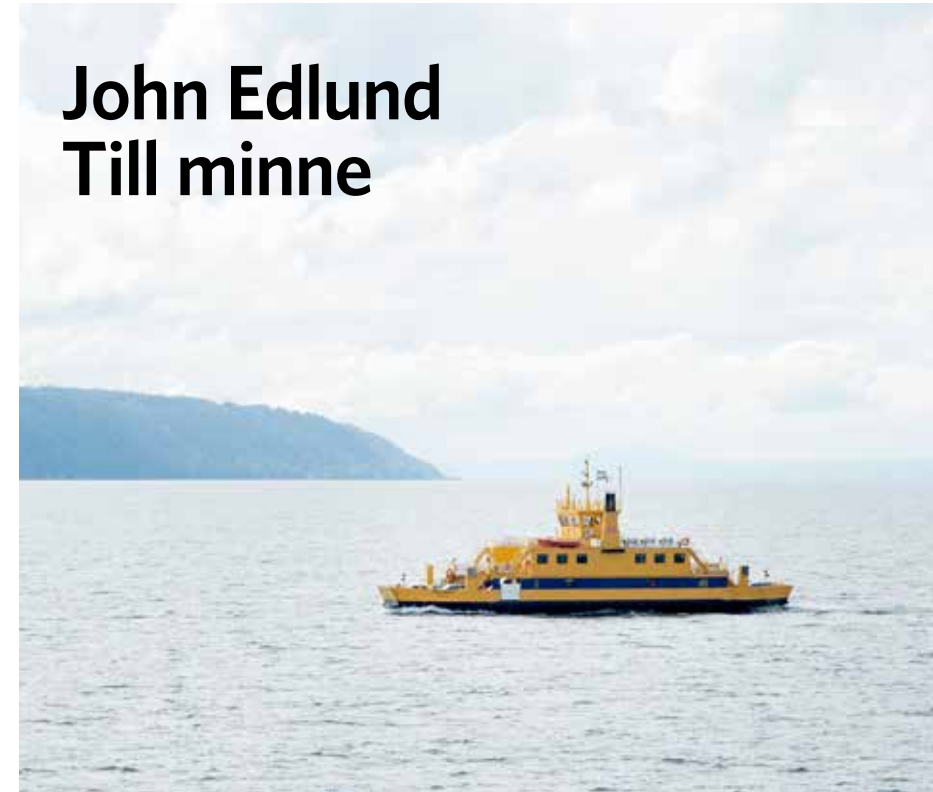

FOTO: KASPER DUDZIK

En tisdagskväll i början av november tog vi emot beskedet att John Edlund hastigt avlidit i sitt hem på Visingsö. John utbildade sig inom byggbranschen men visade också intresse att få tjänstgöra som däcksmatros på Visingsöledens färjor som då drevs av Jönköpings kommun. John visade snabbt sin skicklighet i att sätta sig in i arbetssätt och teknisk utrustning ombord i färjorna och välkomnades snabbt i verksamheten. Då vår nya färja, Braheborg, byggdes och driftsattes på leden hade John ett stort ansvar att tillsammans med kollegor, följa upp och sammanställa dokumentation och utveckla manualer, rutiner och underhåll. John blev därmed en person att luta sig emot när besättningen stod

inför utmaningar och problem som kan uppstå i en inkörningsperiod.

Jag tror att vi alla, kollegor, kan intyga att John aldrig gjorde något halvdant, vare sig på jobbet eller på fritiden. Oavsett vad, arbete, dykning, motocross, deltidssbrandman, trädgårdsodling eller motionsformer m.m., gjorde alltid John vad han förmådde och mer därtill.

John har levt hela sitt liv på Visingsö och vi har därför haft förmånen att lära känna hans familj. Det är till dom vi nu sänder våra varma tankar. Vi kommer att sakna Dig, älskade John!

JONNY ÖDEÉN
BEFÄLHAVARE VISINGSÖLEDEN

Hanna ny DC för Orust

Vår nya kollega heter Hanna Hagberg och kommer från Volvo Cars där hon senast arbetat som ansvarig chef för Fastighet-och arbetsplatservice. Där har hon ansvarat för underhåll och drift av ca 5 miljoner kvm fastigheter och mark som tillhör Volvo Cars samt ansvarat för att leda och inspirera ett stort antal medarbetare med goda resultat. I sina olika ledarroller har Hanna arbetat med

upphandling, förbättringsarbete och kommunikation. Hanna är uppvuxen i en varvsfamilj och sjöfarten har alltid legat henne varmt om hjärtat.

Hanna började i sin nya roll den 1 december. ↓

FOTO: PRIVAT

TILLSVIDAREANSTÄLLDA

OKTOBER
Rolf Larsson
Befälhavare lin, Avanleden

NOVEMBER
Daniel Salomonsson
Befälhavare lin, Ammeröleden

DECEMBER
Peter Rydholm
Motorman/Matros, Visingsöleden

Erik Hermansson
Motorman/Matros, Nordöleden

JANUARI
Aron Holmberg
Motorman/Matros, Vaxholmsleden

Mikael Holmkvist
Motorman/Matros, Holmöleden

Jenny Enstedt
Motorman/Matros, Skenäsleden

PENSIONÄRER

JANUARI
Göran Pettersson
befälhavare fri, Färösundsleden

Bengt Johansson
befälhavare fri, Gullmarsleden

FEBRUARI
Lars Holmberg
befälhavare lin, Hemsöleden

Sven Landén,
distriktstekniker, Vinöleden

Erik Olsson,
sektionschef, Färösundsleden

GRATTIS!

Erik Olsson
Sektionschef Färösundsleden
60 år 7 januari

Gunilla Jonsson
Befälhavare lin,
Stegeborgsleden
60 år 20 januari

